

ACC. N:R M. 16233:1-14.

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *Gerd Englund*
Härad: *Lister* Berättare: *Hulda Hansson, Gränningsby*
Socken: *Jämshög* Berättarens yrke:
Uppteckningsår: *1965* Född år *1885* i *Jämshög*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Emigration. s. 1-14.

LUF 128

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16233:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag känner inte till vem som först emigrerade hitifrån. Det fanns ju de som kom tillbaka här, t.ex. Sven Jönsson Lyda hult och hans hustru Hanna, född Nilsson från Gränne. Hon var lärkanvärd och god vän till oss. De kom tillbaka 1909, gifte sig och bosatte sig här. Hon reste ut 1888, och han hade rest några år innan. Sven Jönsson arbetade vid järnvägen därute och konstruerade järnvägsvarnar. Sedan skaffade han en farm tillsammans med sin bror i Kansas. Brodern var därute sedan några år tillbaka. Det gick upp bra för dem. Farmen låg vid Kansas City. Till dem hörde också ett litet parkområde. Dit kunde folk gå och där fick även bilar parkeras. Jönssons bror betalade för detta

+ Jönsson

ACC. N:R M. 16233:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

och tjänade på så sätt lite extra pengar.
Senare fick de även sälja några acker av
farmen till en fabrik, som skulle anlägg-
as där, och för detta fick de dubbelt
så mycket pengar, som de givit för hela
farmen. Hanne hade ett bra arbete
som hembiträde hos en bankier där.
En bekant till Hanna skrev en gång, att
hon skulle ha kristall till den och
den middagen, var på Hanna svarade,
att hon nog kände till kristall, för det
hade hon diskat så många gånger i
Amerika. Hon var mycket aktad av sitt
herrskap därute, och 1913 kom de hit
och hälsade på henne. Hon reste och
vätte dem i Oslo. Hanna och Sven var
väl i 50-årsåldern, när de kom hem och
bosatte sig här. Dessförinnan hade de

ACC. N:R M. 16233:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

varit hemma på besök - isynnerhet var
Sven hemma och lutade på många gång
er, för han ville inte klämatet och
var inte riktigt kry drucke. De köpte
ett litet hus här och lände i stort
sett på sina pengar. Sven stöjdde lite
och så. Sven och Hanna hade det nog
bättre än vi andra - de hade så fi
na och så vackra möbler - vackrare än
vi andra hade.

Det förelkom nog ingen propaganda i de
svenskamerikanska tidningarna. Vår ku
sin har skickat "Västkusten" till oss i
snart 50 år nu. Men Sven Jönsson ville
att folk skulle resa till Amerika, för
han gillade det landet. Han brukar
de säga: "Alla som vill resa till Ame
rika skall jag låna pengar!" Någon

agenter har jag inte hört talas om här. Det
vidtogs heller inga som helst åtgärder för
att förhindra emigrationen. Det var så
många som reste - särskilt år 1910.

Det året kunde man läsa i tidningen:
"Emigrationsfebern grasserar i Gränåsa."
Den angriper allt fler offer för varje dag.
Det var mest unga flickor, som reste. Det
var brudbröda, som gav sig av, eller de
reste en och en. Det var så många familjer
som emigrerade dit. Det var en familj
Hedelin, som lånade sig stuga för en kort
tid, men de aldrig kom tillbaka
till den igen.

År 1910 reste vår bror kunt jämte Hjalmar
Hansson, Edward och Alfred Svensson
och Alfred Jämsell ifrån dessa trakter.
År 1915 reste vår andre bror,

ACC. N:R M. 16233:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Hemming till sammans med några från djung-
ryden, vad de nu hette.

Vår morfar Herman Nilsson reste ut år 1888
redan. Hemmes man var rest 3-4 år innan
Hon tyckte att maken inte skickade så
mycket pengar, så hon beslut sig för att
själv resa ut. De hade först gård uppe
i Sedsuila, och där var båda deras barn
födda. De hette Ole och Ida. Men morbror
tyckte inte om jordbruket och de sål-
de gården och flyttade till Grönung. Han
blev snickare och tjänade 1:50 om dagen
Moster Hanna påstod då, att han aldrig
haft det så bra. Själva använde hon
dräll och tjänade lite på det. Tjukosten
var tydligen ändå inte tillräcklig för
morbror reste till Australien. Klimatet
5 var egentligen för varmt för honom där.

och när så master Flannan reste till Chi-
cago, reste hon också till Amerika och de
träffades där i San Francisco, där de slog
sig ner. De hade juordel del tillgång, som
sålles på auktionen, och på så sätt fick
de respengar. 1889 tog de över sina
barn. Olef var väl 12-13 år då och Ida
10. De fick sällskap på resan med en
bekant. Barnen hade under den tiden
var ensamma här, varit inackorderade.
Ida hos en livarinna och Olef hos
en annan morbror här, som var handels-
re. Ida berättade sedan för oss, hur och
hur hon tyckte modern var, när hon
stod och tog emot sina barn vid kejen.
Hon var en fantastisk lutt på huvudet -
översållad med rosenknappar. Det var
den underbaraste syn den då 10-åriga flickan

ACC. N:R M. 16233:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ni gonvin upplevt. Moster Hanna var hemma
och hultsade på 1906. Det var det året
fordrivningen var. Hon var då änka sedan
1897. Hennes man stupade när han en
gång var ute på jakt. Därefter tog mos-
ter sjukvårdstjänst och försörjde sin fa-
milj på detta. Hon dog år 1955.

Ida och Olaf bodde i San Francisco
hela tiden. Möjligen bodde de i Seattle
en tid också. Olaf var så begåvad
och lärde sig språket mycket snabbt.
Det berättades att han efter fem måna-
ders amerikanskutbildelse var bäst i sin
klass. Han fick så småningom plats på
posten, men dog tyvärr mycket ung och
efterlämnade fem och två barn.

Ida började först lära sig sy och var
väl sannerika en tid. Sedan gick hon i

ACC. N:R M. 16233:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

skala en tid och utbildade sig till sekre-
terare. Hon har varit engagerad i en mas-
sa föreningar och organisationer därute och
Ida Melnikovist är ett mycket känt namn
bland svenskamerikanerna där i San Fran-
cisco. 1926 belönades hon med Vasa medaljen
1938 med Delaware medaljen och 1950 med
Pionjärmedaljen. Ida har varit gift två
gångar: Första gången med en advokat o-
andva gången med en ingenjör Mr. Melni-
kovist. Hon var hemma år 1912 - när det
var Olympiska spelen i Stockholm. Vi har
stött och står alltjämt i kontakt med
henne.

Våra stökiga resor över Köpenhamn med
bit till Hull och vi järnväg över Eng-
land till Liverpool. Därifrån reste de
med bit till New York. Den resvägen tog

alla de - även Knut när han reste 1910.

Vårt barndoms hem låg här i Grännum (Foto!) sedan.
Det var ett gammalt (det säkert 175 år)
rätt trähus i en och en halv våning. Det
rymde fyra rum och kök. Halvovningen var
ej invall. I småningom invallades ett rum
ovansi. Väggarna var av tjockt präktigt
timmer. Taket var klätt med spån. Dörrar-
na var mycket vackra målade i brunt
och gult. Far var lantbrukare och mor
var indieligtvis hemma. Juan lyrdeta
och mor ett hus här i byn och där föddes
vi som var äldst. Vi var fyra bröder och
fyra systrar:

Hulda 1885

Bleand 1887

Karl 1889

Knut 1891

Julia 1873

Anne 1895

Hemming 1897

Victor 1900

Tarfar bodde i Boa och hade gård där.

Morfars bodde i Boa tåg och hade också en gård.

Vi barn fick tidigt hjälpa till med allting på gården. Det var inte som det är nu - att barnen skulle och ha anställning. Barnen skulle vara hemma. Det var nästan lite skandal i annat fall och det hette: "Har du inte råd att hålla ungdomarna hemma!"

Mor och far var nog inte så positivt inställda till emigrationen. De tyckte åtminstone inte om vår deras farste som reste ut. Vi barn lärde ju talas om Amerika mycket tidigt eftersom vi hade vår moster och våra kusiner där. Vi tyckte att Amerika var något stort och man fick ju inte resa. Vi skulle vara hemma

ACC. N:R M. 16233:11.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

på gården. Vi brukade få almanackor
och fina planscher. Sådana som ej
fanns att köpa här. Ida Malin
har skickat många saker; kläder, scarfs
och parfymflaskor. Brev som kom från
Amerika lästes ibland högt och ibland
gick de runt - alla skulle läsa dem.

Jag skolan lärde inte lära om Ameri-
ka.

Pojkarna reste ut för att tjäna pengar.
De hade lärt arbeten men ville tjäna
mera. Henning sade: "Här skall man
inte gå utom att tjäna några pengar!"
Det var ju inte de som menade att alla
hade arbeten på bruket - det arbetade
de inte så många där. Hade tiderna varit
som nu, hade inga rest.

Kunt reste ju tillsammans med några i förin

Gammalstapi, fars och några stycken
Arvrum. Han fick pengar till resor av
far. Henning fick också pengar av far
till resor. Han kunde också rest till skap
- från djungryd. Knut och tidigare nämnda
Bjfred och Edward kom till minnesat
först och tog plats på farm. Henning
kom till Knut och de slog sig på
annat arbete. De slog sig ned i Crooks-
ton och byggde järnvägs hus och reparere
rade bror. Men vi ville de in till de
stora städerna och flyttade så till
Philadelphía och tog arbete där på
skipsvarven. De är båda byggmästare
nu och Henning har även en stor farm.
De har gift sig därute. Henning och hans
fru var hemma 1948 och Knut var där
1956 och 1961 och i sommar väntar vi honom

hit igen. Vi har hela tiden uppehållit kon-
takter med dem.

Jag har väl inte ångsat, att jag ej emigre-
rade. För hade man ju visken tid eller
råd, och nu när det är möjligt, känner
man sig för gammal.

Emigranterna som kom från Amerika
di var ju så fint klädda. Damerne
hade så fina hattar och deras klädsel
var lite prälig. Herrarrens klädsel skil-
de sig inte mycket från de hemmavran-
des. Den var mera enkel, tyckte jag.
Och så vackra danskor de hade! Så-
dant gick ju inte att få tag på här.
De pratade gärna om hur mycket bättre
de det var i Amerika. Det var nog ing-
en som försäkte apa efter svensktame-
rikanerna. Jag känner inte till något

ACC. N:R M. 16233:14.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

fall där en nyhet spreds genom en svensk-
amerikan. Sören Jonsson kunde ju finare
och bättre snickeriverktyg med sig hem
här, men det var väl ingen som skulle
tillverka några liknande! Trov mig inte
att svenskamerikanerna blev föregångs-
män här. Trov inte heller att emigra-
tionen haft någon verkan på byns
liv. Någon frö att brist på arbets-
folk skulle uppstå, var det inte. Det
var ju så gott om folk här och den
avfolkning, som emigrationen innebär,
var inte så stor, att det blev lättare
för ungdomarna här hemma att få
arbete!